

Prejeli prejemnik:
za
pol leta naprej 26 K — h
pol leta 13 — h
setri 6,50
mesec 2,30

V upravnštvu prejemnik:
za
pol leta naprej 20 K — h
pol leta 10 — h
setri 5 — h
mesec 1,70

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisni se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2, L, 17

Izhaja vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Stev. 43.

V Ljubljani, v petek 21. februarija 1902.

Letnik XXX.

Državni zbor.

Dunaj, 20. svečana.

Gospodarska zbornica.

Včeraj je imela sejo tudi gospodarska zbornica. Predsednik knez Windisch Graetz se je spominjal zlate poroke nadvojvode Rainerja. Vladna predloga glede izjemnega stanja v Trstu se je izročila odseku. Zbornica je brez debate vsprejela predlogo glede vojaških novincev.

Nato princ Lobkovic poroča o kmečkih stanovskih združenjih ter naglašja, da bodo te zadrage velikega pomena za organizacijo in avtonomijo kmečkega stanu.

Grof Ledebur, bivši kmetijski minister v Badenijevem ministerstvu, jako obžaluje, da je poslanska zbornica spridila vladni načrt ter v § 11 odvzela nameranim zadrugam velik del socialnega olja. Delokrog zadrug je vsled tega jako omejen. Govornik z vsem ognjem priporoča veleposestnikom, naj se ne odtegujejo zdravim socialnim nalogam, ki jih dobe stanovske kmečke zadrage. Poljedelski minister baron Giovanelli v kratkem govoru pojasni težave z zakonom z ozirom na razne stranke in kroge.

Grof Kottulinsky obžaluje, da so v zakonu izjeme za veleposestvo. Upa pa, da bodo veleposestniki v smislu § 3 povsod člani okrajnih zadrug.

Knez Auersperg izraža nado, da bodo deželni zbori v svojih zakonih veleposestnike uvrstili mej zadržnike, ker mej velikimi in malimi zemljiškimi posestniki se ne sme delati pregraja.

Jako toplo govori za načrt tudi grof Kuefstein in le obžaluje, da se to ni že preje zgodilo. Zbornica je nato zakon vsprejela tudi v tretjem branju, istotako načrt zakona, da sme država dajati višja brezobrestna posojila za opustošene vinograde, nego v smislu dotičnega zakona iz l. 1892.

Poslanska zbornica.

danes nadaljuje glavno razpravo o državnem proračunu. Glavni poročevalec dr. Katherin je že sinoči koncem seje s kratkimi besedami otvoril debato. Zadnja proračunska razprava se je pričela dne 6. grud.

1896. Torej nad pet let se državni zbor ni bavil s proračunom, ki je njegova najvažnejša pravica. Vzroki parlamentarne krize so znani. In že dejstvo, da je poslanska zbornica včeraj pričela z razpravo o proračunu, proglašajo vladni krogi za zgodovinski dogodek v Avstriji, za začetek boljših razmer. Toda je še veliko vprašanje, ali se je v parlamentu v istini obrnilo na bolje. Saj smo videli minoli teden in zopet danes, da vsaka iskra zaneti strasti in rabuke v zbornici. In ko pride na vrsto ogrska nagodba, tedaj utegne odreči tudi Körberjeva previdna spretnost. Zato se ponavljajo glasovi, da se sedanja nagodba podaljša do l. 1907 in trgovinske pogodbe vsaj za eno leto. Toda v Avstriji živimo v politiki od danes do jutri in vlada bi bila srečna, ako do velike noči dobi rešen državni proračun. To pa je že danes izključeno, četudi bode zbornica imela seje vsak dan izvzemši sobote in nedelje. Stranke so se sicer zjediniše, da v glavni razpravi govori le 30 govornikov. Preostane pa še 32 podrobnih razprav, v katerih bodo hoteli govoriti malone vsi poslanci, in sicer pri raznih poglavjih. Sicer se trudijo mnogi, naj bi vsakdo govoril le 20 minut. Da, tudi v 20 minutah spreten govornik mnogo pové. Ali mnogi so, ki si ne pusté kratiti govora.

Prvi današnji govornik proti proračunu je bil dr. Edvard Gregor, znan kot taborit mej češkimi poslanci. Mož je že star, a živahna je še vedno njegova kretnja, močan in jasen njegov glas. Že mnogo let se ni oglasil v daljši razpravi; sploh govori dr. Gregor le ob slovesnih prilikah, a tedaj s tem večjim ognjem. Dr. Gregor je spreten govornik, to se mu mora priznati, četudi je njegovo ponašanje nekako proučeno za vsak stavek, za vsak odmor. Danes so se zbrali malone vsi poslanci okolu dr. Gregora, ki je v istini vzbujal mnogo pozornosti v zbornici in odobravanja pri ožjih tovariših. Izvajal je, da češki poslanci nikdar ne bodo podpivali vlade, ako ne poravna krivice z dne 17. oktobra 1899. Trda se godi kmetom in obrtnikom tudi na Češkem, toda tudi v nesreči in bedi ne bodo prodali svojega narodnega prepričanja. (Fresl, Zazvorka, Kubr in drugi kličejo: Nikdar!) Nemci tré, da so

oni državo vzdržujoče stranke in da vsled tega morajo imeti vlado v rokah. L. 1866 se je pokazalo na Češkem, kdo do zadnjega brani Avstrijo in njeno vladarsko hišo. Sramota pa mora oblit vsakega dostojnega človeka, če vidi in opazuje v zbornici dokaze nemške kulture. Zastopniki slovanskih narodov, ki so še vedno »barbari« v nemških očeh, niso sramotili parlamenta pred vnanjim svetom, kakor so storili zastopnikinemske kulture. (Živahno odobravanje na desnici, ugovori na levici.) Govornik konča mej viharim odobravanjem, da češki poslanci vladi ne zaupajo in za proračun ne glasujejo.

Velik krik.

Za njim je govoril štajerski konservativni poslanec Hagenhofer ter kot zastopnik kmečkega okraja izražal razne želje in pritožbe glede davkov in drugih kmečkih ran. Ko pa Hagenhofer hoče govoriti o poljedelskem ministerstvu, pravi, da sedanji minister baron Giovanelli ni vsega kriv. V tem trenutku zagrmí nad njim Schönenerer: Vi hinavec, slepar itd.! Hagenhofer pa mu mirno odvrne: Vi, g. Schönenerer, pojdite pijanost prespat! V tem hipu pa kot besni planejo na Hagenhoferja vsi Vsenemci, obsipljejo ga z raznimi psovki ter tišče s pestmi v njega. Posl. Stein mu iztrga iz rok vse listke, na katerih je imel svoje zapiske. Schönenerer, Malik, Stein in drugi hočejo do Hagenhoferja, a drugi poslanci jim zastavijo pot. Takoj se zbero v zbornici zopet vsi poslanci, kajti krik je odmeval na vse strani.

Po daljšem krik izjavi Hagenhofer, da Schönenerer ni pijan ter konča svoj govor. Predsednik, ki je preje brez vspeha miril in zvonil, pokliče k redu Schönenererja in Hagenhoferja.

Nato so do 5. ure govorili vitez Jaworski, Pihuliak, Bareuther, Baerenreither in Menger. Predsednik nato zaključi sejo, da more zborovati odsek za preiskavo tržaških nemirov.

Vinska klavzula.

Posl. Žičkar in tovariši so vložili interpelacijo na skupno ministerstvo: Ali je

res, da se trgovinska pogodba z Italijo podaljša za eno leto, s čimer bi bila podaljšana tudi za Avstrijo škodljiva vinska klavzula.

Prihodnja seja jutri.

Državni proračun.

Zadnji proračun je avstrijski parlament pretresal in dovolil leta 1896 za upravno leto 1897. Pozneje si je vlada vsled obstrukcije s § 14. sama dovoljevala proračun od leta do leta.

Za tekoče leto je vlada že 17. oktobra 1901 predložila proračun, dne 8. novembra je odsek pričel svoje delo, katero je dovršil v četrtek teden zvečer.

Troški za tekoče leto se proračunavajo na 1.685.117.944 kron, dohodki na 1.685.966.357 kron, torej se kaže prebitka 848.413 kron. Ako letošnji proračun primerjamo z onim za leto 1897, kažejo račun, da so se državni troški v petih letih pomnožili za 308.707.318 kron in dohodki za 307.873.067 kron. Sicer pa tudi te številke ne kažejo prave podobe državnih stroškov, ker leta 1896 so znašali troški investicijskega zaklada 60.270.020 kron, a pokritje samo 9.565.840 kron. Za tekoče leto pa so pokriti investicijski troški s posebnim posojilom v smislu zakona z dne 6. junija 1901.

Istina je torej, da državni troški rastejo nečuvno. V petih letih so se pomnožili za okroglih 308 milijonov kron. Kdaj bode vrhunec državnih stroškov in kje naj naša država dobi nove vire za vedno večje potrebe!? Državni troški so se v zadnjih letih največ pomnožili vsled zboljšanja plač državnim uradnikom in uslužbencem ter častnikom. Dalje se je pomnožilo število državnih uradnikov. Precej stroškov je provzročila tudi preosnova civilno-pravdnega reda in osebne dohodarine.

Dalje so se pomnožili troški za skupne državne potrebe, ki se za tekoče leto proračunavajo na 263.479.377 kron, dočim so za l. 1897 znašali 238.265.360 kron, torej več 25.214.617 kron.

Troški za notranjo državno upravo so se od leta 1897 vsled večjih prispevkov za ceste in vodne zgradbe po-

LISTEK.

Kakšno šibo je našel Jakob za hudo Teklo.

(Česki spisal Vaclav Kosmák. — Poslovenil t Fr. Marešič.)
(Konec.)

VI.

Sredo večer pridejo romarji iz Pribislavice — zagoreli, potni, zaprašeni. Tudi Jakob pride z molkom okrog vratu in z zeleno vejico v roki za odganjanje muh. Tekla ga je čakala v preddurju z veselim obrazom:

„Pozdravljam te od Matere Božje.“

Ta glas iznenadi Jakoba. Vendar reče mirno: „Prinesem ti od nje pozdravljenje.“

„Zahvalim te. Ali te ne bole noge?“

„Malo.“

„Pojdí se tedaj spočít in najest.“

„Prinese mu na mizo kuhano kokoš in steklenico vina. V kuhinji je prepevala, skakala sem ter tja: ob kratkem, bila je vsa druga. Jakob je kar strmél. Ni vedel, kaj se je zgodilo?“

„Ne vem, kaj je to,“ govoril je sam pri

sebi. „Ali se je zgodil čudež, ali jo je morebiti omečilo to, da bo mati?“

V taki negotovosti je teden dni. Listek se obrne popolnoma. Tekla je vesela in poje, Jakob je pa čmeren, nekako spremenjen, dasi tega ni kazal.

Ob tednu se mu stvar razsvetli. Župan ga enkrat ustavi po maši:

„Sosed, veste kaj novega? Tiče se vas.“

„Mene?“

„Vas. Žena vaša vas je tožila pri gosposki, da ste slab gospodar in zapravljivec, in je zahtevala, da bi vam dali variha ali jeroba.“

Jakobu se posveti: „Aha, zato je tako vesela!“

„Dobil sem včeraj dopis, da bi povedal, če je tožba opravičena. Gospod župnik je dobil tudi dopis.“

„In kaj ste odpisali?“

„Resnico, da ste pošten človek, da vam mora dati občinski predstojnik vso hvalo; da je pa vaša žena prepirljiva, trmasta, in da je njena tožba krivična.“

Jakob se nasmehne. Če se nasmehne človek, ki je navadno resen, tedaj je njegovo smehljanje jako krasno, kakor se nam

vidi solnce krasnejše, kedar zopet posveti po dolgih oblačnih dneh.

„Ako je to ne ozdravi, zanjo ni zdravila!“ reče s prepričanjem. „Zahvaljujem vas, gospod župan.“

Gre domov vesel.

„Zakaj se pa danes tako veselo smehljajš, kakor na ženitovanju?“ vpraša ga Tekla.

„Zakaj se ne bi, kedar si ti tako vesela? Vidiš, Teklica, zdaj mi ugaja najino življenje. Ali je moči dobiti srečnejših zakonikih?“

Tekla se namrdne, glasno se zasmeje in reče: „Ne!“

„Da bi le že na svetu bil tisti črvček, pa bo najina radost popolna.“

Tekla zdihne, ne reče pa nobene besede.

Čez kakih štirinajst dni pride povabilo na Jakoba Mahala, pol zemljaka, in na Teklo, rojeno Kolarjevo, ženo njegovo.

„Kaj neki bo?“ čudi se Jakob.

Tekla si grize ustni in skriva smeh:

„Bog ve! Tudi meni se to vidi čudno. No, ne pomaga nič, pojdeva tjakaj. Ukaz je ukaz.“

Določeni dan gresta skupaj v mesto, na videz v največji edinosti. Oba sta se veselila v srcu. Ko prideta v mesto, reče Jakob: „Kako pa, ženka, ko bi šla kam zajutrkovat. V kancelijo se nama še ne mudi.“

„Ako hočeš, možiček, pa pojdiva!“ privoli Tekla in si misli: „Saj je to zadnjikrat!“

Snesta nekoliko klobasic in gresta k veliki hiši, nad katero visi c. kr. orel.

„Ali ti ne tolče srce?“ vpraša Tekla zasmehljivo moža na stopnjicah.

„Tolče? Ne vem zakaj.“

V kanceliji ju je pričakoval gospod z naočniki in z velikanskimi brkami.

„Ste li vi Mahal?“ vpraša Jakoba.

„Jaz.“

„Dobro. Poklical sem vas, ker vam moram povedati, da vas je tožila vaša žena kakor zapravljivca, kakor lenuha.“

„Mene?“ čudi se Jakob.

„Tebe, tebe!“ zadržere se nanj Tekla.

„Ali nisi tudi?“

„Ne govorite, dokler vas ne vprašam!“ posvari jo uradnik ostro.

Ta glas preplaši Teklo.

množili za 19,313.967 kron in znašajo 68,033.678 kron.

Višji so troški za dež. brambo in orožništvo za 14,635.511 kron in znašajo 60,823.851 kron.

Ravno tako rastejo troški za naučno ministerstvo. Od leta 1897 so se pomnožili za 23.283.067 kron in znašajo sedaj 79,098.269 kron.

Finančno ministerstvo za l. 1897 206,735.354, letos 275,499.513, torej več 68,764.159 kron. V teh troških pa je vračunjenih tudi 25,200.000 kron, katere se porazdele na posamezne dežele kot državni prispevki za osebne dohodarine in žganjarine.

Trgovinsko ministerstvo zahteva letos 130.413.080, torej več 35,767.472 kron nego l. 1897, ker so se poddržavili razni poštni uradi in spopolnila telefonska mreža.

Troški za železniško ministerstvo so se v petih letih pomnožili za 54,989.800 K in znašajo letos 242,592.720 kron vsled višjih prometnih troškov in zboljšanja plač.

Poljedelsko ministerstvo zahteva več 10,433.768, torej skupaj 46,050.002 kron.

Pravosodna uprava je l. 1897 zahtevala 49.973.616, a letos 71,337.631, torej več 21.364.015 kron.

Najvišji računski dvor zahteva 460.800, torej več 110.400 K.

Pokojninski sklad ima za tekoče leto troškov 60,276.080, torej več 15,518.780 K.

Podpore in dotacije so se v petih letih pomnožile od 15,301.760 na 16,618.110 kron, torej za 1,316.350 K.

Državni dolg je l. 1897 požrl 336,275.718 kron, a za tekoče leto je treba na obrestih in odplačilih plačati 353,913.528, torej več 17,637.810 K.

Uprava državnega dolga zahteva za tekoče leto 1,304.045 K.

To so troški države, in pokritje išče finančna uprava v višjih dohodkih. Tako so se samo finančne uprave dohodki od l. 1897 zvišali za 191,437.365 kron.

Glavni dohodki finančne uprave so: Zemljiški davek 54.800.000 kron, to je 10,700.000 manj nego leta 1897. Hišni razredni davek 9.820.000, hišno najemniški davek 61.200.000, pridobinski davek 34.400.000, pridobnina od podjetij 50.995.000, rentni davek 7.500.000, osebna dohodarina 48.150.000, eksekucijske pristojbine 1.955.000, žganjarina 90 milijonov, dac od vina 11.050.000, dac od piva 77.800.000, od mesa 15.550.000, dohodki od sladkorja 95.900.000, od petroleja 17.400.000, od soli 46 mil. 197 tisoč, od tobaka 220.101.200, koleki 44.590.000, pristojbine 101.855.000, loterija 30.535.000, itd.

Tekom proračunske razprave poročam natančneje o posameznih točkah.

„Zahtevala je,“ nadaljuje, „da bi vam dali variha. Mi smo se o tej reči obrnili na občinski in farni urad, in dobili smo ta dva odgovora.“

Vzame dve listini, dopisa od občinskega in od farnega urada, ter ju bere. V obeh se daje Jakobu dobro spričevalo in hvala. Ko Tekla to sliši, obledi, ozeleni, roke ji krčevito skačejo.

„To je laž!“ zavpije. „Gospod župnik laže, župan laže — oba se lažeta!“

„Tiho!“ zakliče uradnik. „Ali hočete biti zaprti zavoljo osumničenja uradnih oseb.“ „Ne osumničujem — onadva sta vas nalagala!“ vpije Tekla, kakor bi bila brez uma.

„Tiho, sicer vas dam zapreti.“ Sodba je končana. Tekli se ni zgodilo po volji, in uradnik je posvaril njeno hudobno voljo z resnimi besedami.

Tekla je bila vsa spremenjena. Stala je kakor marmor — blede, odrevenela. Omaha grede iz sobe. Ne reče ne besedice več. Ne more; sapa ji zastane.

Jakob opravi v mestu še nekatere reči in gre mirno domov. Ko pride v hišo, ležala je Tekla v postelji in zdravnik je bil pri nji. Migne Jakobu, naj odide.

„Ako se hočete obvarovati božjastij,

Imunitetni odsek — nesklepčen.

Imunitetni odsek poslanske zbornice ne more imeti redne seje. Včeraj se je namreč pokazalo, da je že šesta seja tega odseka nesklepčna, ker se sej ne udeleži zadostno število članov. Načelnik vitez Evgen Abrahamovič je že poskušal vsa mogoča sredstva, da bi odpravil to zlo, a izjalovili so se mu vsi poskusi. Včeraj je pa mož posegel po radikalnem sredstvu. Predlagal je namreč, naj odlože mandate vsi klubovi člani, da se na ta način omogoči nova volitev odseka, število odsekovih članov naj se pa v bodoče zmanjša na 24. S tem predlogom so se strinjali vsi navzoči odsekovski člani ter naročili načelniku, naj o tem obvesti predsednika zbornice grofa Vetrta, ki naj zadevo spravi v razgovor v prvi seji klubovih načelnikov.

Dr. Porzer o tržaških dogodkih.

Na shodu katoliškega političnega društva na Dunaju se je, kakor sploh na vseh najnovjših zborovanjih, govorilo tudi o stavki in nemirih v Trstu ter o vzrokih teh zadnjih dogodkov. Govoril je o tem dogodku dunajski občinski svetnik dr. Porzer. Opisal je obširno zahteve stavkujočih delavcev ter pozneje dogodke, potem pa izjavil: Dva momenta prideta pri raziskavanju vzrokov o nemirih posebno v poštev, namreč socialno-demokratsko ali bolje anarhističko gibanje in pa irredenta. Poslednja je čakala samo ugodne prilike, da bi Avstrijo dovedla v stisko in bi potem v kalnem ribarila. Sploh pa, nadaljuje govornik, v Trstu in v Primorju ne bo boljše, če se ne uvede temeljito nov zistem. Poguma je treba, da se merodajni krogi javno postavijo na avstrijsko stališče in to svoje stališče tudi izvedo s potrebno energijo. Avstrijska vlada pač ne sme trpeti, da bi se javno ali tajno ščuvalo proti Avstriji in njeni dinastiji, in avstrijski krogi naj ne podpirajo onih elementov, ki so sovražni Avstriji, marveč Avstriji zveste in patriotske elemente. Če zmagajo ta načela, so odveč vsi bajoneti in kroglice. — Kako prav ima govornik!

Zakaj so Wolfa izbaenili iz vsenemske zveze?

Na to vprašanje je na zadnjem zaupnem shodu vsenemcev na Dunaju odgovoril poslanec Berger mej drugim sledeče: Mi zastopamo stališče, da je Wolf kot politik nemogoč, ne sicer radi nas ali po nas, marveč vsled zadnjih žalostnih dogodkov. Nobena stranka ne vodi tako osebno boja kakor ravno naša vsenemska, in torej tudi nobena (!) tako ne gleda na moralo posameznih politikov. Ravno Wolf je bil, ki je najstrožje zastopal osebni boj, kar kažejo slučajni Steinwender, Šusteršič, Lueger in razprava o »ligvor. morali«. Vsled tega pa tudi ne smemo dopustiti izjeme za katera izmed naše stranke in ga presojeti z drugačnega stališča, kakor smo to navadno

opominja jo, „ne jezite se. Še ena taka razburjenost — in zagotovim vas, da otrok pride na svet mrtev.“

Tekla zdihuje in se zvija: „Moj Bog, ko pa nič ne gre po mojem! Mož se mi noče udati.“

Zdravnik zmaje z ramami: „Ljuba moja, on je po božji naredbi vaša glava. Poslušajte ga, sicer vam nisem porok za življenje.“

Tekla je gledala dolgo časa v strop, potem globoko zdihne: „Večnemu Bogu naj bo izročeno! Naj torej dela, kar hoče — naj ukazuje. Pokličite ga semkaj! To storim zavoljo tega nedolžnega črvička pod srcem.“

Jakob pride. Podasta si roko, ona mu izroči vlado in Jakob si obriše solzo iz oči — ne besede ji ne očita.

Zdaj sta srečna zakonska, Jakob je dobil hlapca, dela ž njim pridno in gospodarstvo cvete. Casih resda plamenček poškoči iz Tekle, pri Mihalovih završči vihar, ki pa le čisti domači zrak in ki ne kali za dalje časa miru in pokoja.

Tako zdaj to veste o tem Jakobu in o tej Tekli. Kogar to ni zmodrilo, temu prišavljam: „Red in pokoj v hiši, — to je vredno več kakor zlato!“

delali pri drugih politikih. S tem bi škodovali vsej naši stvari. Mi seveda ne smemo soditi Wolfovega dejanja, pač pa moramo računati s tem, kar bi se iz tega lahko pojavilo za našo stvar, ko bi mi ne izvajali posledic. Wolf, ki danes sedi v parlamentu, ni več tisti, kakor je bil poprej, ker njegov ugled je silno trpel.

Vsenemci, varuhi »morale«, so torej izbaenili Wolfa samo radi tega iz svoje arede, ker bi znal škoditi njihovi stvari.

Nov sad liberalizma na Ogrskem.

Mej tem ko vse ogreko židovsko liberalno časopisje skuša slaviti svojo veliko zmago nad grofom Zichyjem, vodjo ogrskih »klerikalcev«, kateremu so preprečili, da bi bil spremljal nadvojvodo Frana Ferdinanda, se je pojavil v ogrski javnosti škandal, pred katerim bi morali, če imajo mažarski liberalni voditelji sploh še kaj sramu, utihniti vsi nasprotni glasovi. Mažari so podali nov dokaz liberalnega »vzornega« gospodarstva.

Iz liberalnega kota v torontalskem okraju je že pred dalj časom dohajal v javnost skrajno neprijeten duh po korupciji, toda s pomočjo znanega Szellovega zistema so znali vso stvar še nekaj časa prikriti. Ker so se pa vedno bolj množile pritožbe, morali so priti s snaženjem Avgijevega hleva. Preiskavati je začel vladni komisar Kafka, ter odkril celo vrsto urad. zlorab, goljufij in poneverjenjuradnih dokumentov. Nič manj kot 41 uradnikov in občinskih upravnikov je moralo priti v disciplinarno preiskavo. Obtoženi so sleparij najrazličnejših vrst, korupcija je bila na vrhuncu, liberalizem v svoji vladi ni poznal nikakih mej.

Gmotna škoda tega okraja je velikanska, ker je skoro docela ruinirana. Občinske doklade so povišali za 15 milijonov K, 13,700.000 pa znašajo novi dolgovi; lotili so se celo ubožnega zaklada.

Občnih zborov se je od 600 upraviteljev udeleževalo komaj 40 do 50 po veliki večini liberalnih volivcev. Tu so se seveda lahko predlagali računi, kakor so naslednji: za razsvetlavo 7000 K, zato, ker se niti po dnevi ni delalo, 14.000 K za razne pisarije, čeravno je nerešenega nad polovico vsega materiala. Sam oskrbnik sirtotiskega urada je imel 887 nerešenih aktov. Kot posebnost non plus ultra bodi omenjeno, da so zaračunali za metle 1262 kron.

Toda najlepše še pride. Blagajniški računi niso bili zaključeni že od leta 1893, v blagajni je bilo primanjkljaja 16,277 K, od leta 1899 nad 13 občin ni predložilo svoje račune, v hranilnici v Jarkovacu so nekorektno izkazali 32.000 K.

Radi takih in enakih goljufij in sleparij so prišli nad trideset funkcio narjev, ki so uživali doslej v vladnih očeh največje zaupanje. Bili so zvesti oprode sedanje vlade, uživali nje popolno varstvo in protekcijo. Pri podeljevanju služb se ni gledalo na zmožnosti in pri volitvah je zmagoval le oni, ki je več plačal.

Ta »aferica« je naravni sad liberalizma, čeprav morda to našemu »Narodu« ne bo posebno všeč. Umazana korupcija, nemoralnost v politiki, v javnem življenju in v uradovanju, kakor tudi v rodbinskem življenju so kužni bacili liberalnega zistema.

Liberalno časopisje skuša seveda to zadevo pokriti s plaščem pozabljenosti, a je preočita, da ne bi prišla v polnem obsegu na dan.

Italijanski prestolni govor.

Z običajnim prestolnim govorom je otvoril včeraj italijanski kralj novo zasedanje parlamenta. Govor je dokaj obširen. Kralj se dotika vseh mogočih vprašanj. V prvi vrsti je naglašal, da hoče liberalna načela napraviti za podlago narodne politike ter da bo v vsem sledil načelom in naukom svojega očeta.

Nadalje je trdil kralj, da vlada po celi deželi mir (!), ki se je dosegel s sporazumnim sodelovanjem zakona in slobode, o razmerah do zunanjih držav je pa izjavil, da so izredno prijateljske. Posebno se je kralj čutil počaščenega, ko sta ga Anglija in Brazilija naprosili za razsojevalca.

Pozneje je pa prešel kralj na drugo polje. »Moja vlada«, rekel je, »predložila vam bo načrt, s katerim se analogno določbam v drugih deželah (katoliških?) omili (!) idealni princip neločljivosti civilnega zakona; nadalje predlog, s katerim se premene načela glede imenovanja nezakonskih otrok. — Kar se pa tiče razmerja mej cerkvi in državo, izjavljam, da bo moja vlada, strogo ločujoč državni in cerkveni pravni red, izkazovala duhovščini pristojajočo ječ čast, njen delokrog pa omejila na cerkvena tla, ter vedela izvojevati veri in slobodni vesti neomejeno spoštovanje, obenem pa zvesto čuvala avtoriteto države in pravice naroda!«

Književnost in umetnost.

Povesti za mladino.

Ljubljanski založnik J. Gionti je izdal zadnji čas zopet več lepih knjižic, namenjenih slovenski mladini, namreč povest »Mirko Poštenjakovič«, že v drugi izdaji, cena 40 vin., po pošti 45 vin., povest »Eric«, nemški spisal K. May, cena 40 vin., po pošti 45 vin., nadalje Dominicus: Pripovedke, cena 48 vin., po pošti 53 vin. Izdal je tudi od Cooper-ja povest Bumpo v starih knjižicah; vsakemu je cena 48 vin. Vsaka knjižica ima na naslovni strani barvano podobo.

Ipzred sodišča.

»Liberalci« Valentin Kocijančič iz Ljubnega na Gorenjskem je tožil priprostege moža Valentina Vidica, da ga je le ta 29. dec. pred cerkvijo z »liberalcem« napadel. Pri prvem sodišču je dobil radi tega Vidic štiri dni s posti, dasi je izjavljal, da je mislil Kocijančiča z besedo »liberalce« le počastiti, češ, »sej je liberalce«. Vidic se je pritožil na deželno sodišče ter to tudi povedal, da po njegovem mnenju beseda liberalce, naj se jo izreče kjerkoli, ni razžaliva in da tudi namena ni imel Kocijančiča razžaliti, saj bi mu sicer lahko kaj družega očital; on je hotel ga le »počastiti«. Kocijančič ga je najprej opsoval s »petelinom«. Vidic ni bil toliko previden, da bi v svoji sferi kam prišel po svet in tako je stal pri obeh sodiščih brez pomoči odvetnikove. Zanimivo je, da je neka priča (Praprotnikov) pri prvi obravnavi izjavila, da je imela pod besedo »liberalce« ta utis, kakor da je hotel Vidic očitati Kocijančiču, »da ni prave katoliške vere, kakor se ta beseda tako na prižnicah razlaga«. Pred prizivno sodišče seve Vidic ni pripeljal nobene svoje priče in nismo zvedeli, ako je morda ta priča iste stranke kakor Kocijančič. Deželno sodišče je prvo razsodbo glede krivde potrdilo, glede kazni je pa zmanjšalo kazen in je Vidicu dalo le 24 ur zapora. Svojo razsodbo je dež. sodišče opiralo tako: Beseda liberalce ni razžaljenje napram osebi, ki pripada dotični stranki; tu se je pa beseda izrekla v takih okoliščinah, vsled prepria in v jezi, da Vidic ni mislil Kocijančiča počastiti, ampak razžaliti. Da ga je hotel osebno v resnici razžaliti priča pričevanje priče, ki je rekla, da je imela utis, da je hotel Vidic Kocijančiču očitati, da nima prave katoliške vere. Beseda »liberalce« ni razžaliva sama na sebi, a ozirati se je na polno stanje kake osebe, kje da je bila ta oseba, da je bila izgovorjena na deželi, med kmečkim ljudstvom, ko so iz cerkve šli. Z ozirom na vse to, v tem slučaju se je mogla beseda »liberalce« smatrati za razžaljivo. Dež. sodišče je tudi napram prvi razsodbi izreklo, da dejanje ne spada pod § 496 ampak pod § 491 k. z. — O zadevi bomo še govorili.

Čuvaj — napadalci. Čudna nočna čuvaja sta hodila 18. nov. po Rodicah. Eden teh čuvajev je bil Fran Gabrič, ki je v tistih letih, v katerih je bolj spati, nego pa ponoči hoditi okolu. Takrat se je ponoči vračal skozi Rodice elektrotehnik Ladstätter, ki je prišel z Dunaja obiskat očeta. »Dober večer«, sta ga pozdravila nočna čuvaja, ko je pa Ladstätter stopal dalje, priletel mu je skoro od zadaj udarec s »helebardo«. Pozneje, ko je bil že 300 korakov naprej, se je napad zopet ponovil in Ladstätter je iztrgal nočnemu čuvaju »helebarde« iz rok, nakar je čuvaj — zbežal. Gabrič je dobil radi take svoje čuječnosti v Kamniku 14 dni zapora in včeraj je prinesel seboj županovo spričevalo, da ni prav nič kriv, ter je trdil, da ga je Ladstätter najprej udaril po roki. Dež. sodišče je priziv zavrnilo, le od prvega sodišča Gabriču naloženi post je črtalo. Tako se Gabrič radi Ladstätterja saj postil ne bo.

Agent. Franc Hafner iz Zagorja na Notranjskem je dobil od posestnika Janeza Zalarja naročilo, naj mu preskrbi stroj od tvrde Maylart. Hafner je dobil 12 K »na roke«, pa iz njegovih rok ni bilo stroja. Zalar je Hafnerja tožil in iztožil mu je en

teden zapora z dvema postoma. Hafner se je pritožil in igral večeraj antisemita, češ da so vsa krivi le judje, ki mu niso hoteli poslati »provizionov«, on je pa čakal na »provizion«. »Zakaj se prav za prav »pritožite«, vprašal je Hafnerja predsednik sodišča. »Koliko pa sedaj dobim?« vprašal je hitro Hafner baje v polnem prepričanju, da se pri prizivnem sodišču da kaj zgihati. Nekaj pa je Hafner le dosegel. Pri dež. sodišču je dobil samo tri dni zapora z enim postom. Zalarju mora povrniti 12 K.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 21. februarja.

Jubilej sv. očeta. V hrvaškem saboru je bil soglasno sprejet predlog čestitati sv. očetu k 25letnici njegovega papeževanja. — K papeževemu nunciju na Dunaju je prišlo čestitati tudi zastopstvo poljskega kluba in katol. centra. Večeraj je pri nunciju čestital dr. Luoger imenom krščanskega Dunaja.

Za poštne odpravnike. Z Dunaja se nam poroča, da je bil danes poslanec dr. Stojan z deputacijo poštних odpravnikov pri sek. načelniku Neubauru. Ta je obljubil, da je že izdelan načrt, po katerem bodo poštni odpravniki s 1. okt. t. l. stalno nameščeni ter dobili značaj uradnikov. Trgovinsko ministerstvo je že v tem oziru razposlalo okrožnico na vsa poštna ravnateljstva.

Častnim občanom je izvolila občina Velike Pirešice drž. poslanca Robiča radi njegovega nastopa v zadevi celjske gimnazije.

Šolske vesti s Štajerskega. Nameščeni so kot nadučitelji: definitivni učitelj g. Franc Rozman v Št. Ilju pod Turjakom, defin. učitelj in šol. vodja g. Jak. Stante v Blagovni pri Celju, defin. učitelj in vodja g. Karol Marschitz v Letušu pri Vranskem. Vpokojen je defin. nadučitelj g. Mart. Regoršek v Trbonju pri Marenbergu. — Razširijo se naslednje šole: enorazrednica v Bočni v dvorazrednico; dvorazrednici v Gomilskem in Kapli pri Arvežu v trirazrednici; dvorazrednica v Artičah in trirazrednica v Slivnici pri Mariboru v štirirazrednico.

Potrjen zakon. Cesar je potrdil zakon, sklenjen od dež. zbora koroškega, da se razdeli občina Logavas.

Občinske volitve v Ljubljani. Za dopolnilne volitve v občinski zastop ljubljanski so imeniki volivnih upravičencev že sestavljeni in bodo od jutri, 22. t. m. nadalje skozi 14 dni na vpogled v pisarni magistratnega predsedstvenega tajnika.

Vojaška slavnost. V župni cerkvi sv. Petra, ki je ob enem garnizijska cerkev, katero je dal župnik g. Malenšek kar najlepše okrasiti, so vojaki novoustanovljenega 27. domobranskega pešpolka praznovali na prav slovesen način spomin zlate poroke svojega posebnega dobrotnika in pokrovitelja nadvojvode Rainerja in njegove blage soproge nadvojvodinje Marije, ki je hči nadvojvode Karola, zmagovalca Napoleonovega. Povabljeni so bili k slavnosti deželni predsednik, divizionar Chavanne, brigadirja Baldass in Angerholzer, višji oficirji cele garnizije, deželni glavar, mestni župan in druga odlična gospoda. Navzoče so bile tudi oficirske dame. Ko se pripelje knez in škof A. Bonaventura ter ga spremijo na pripravljen prostor, govori vojaški kurat Franc Ivanetič slavnostni govor v nemškem in slovenskem jeziku. Pové, da v habsburški cesarski hiši še ni bilo nikoli zlate poroke, da je visoki slavljonec ustrojil in organiziral domobranske regimente, ki se morejo meriti z infanterijo c. in kr. vojske in da je gotovo dobro znamenje za domači 27. polk, ki je še le oktobra lanskega leta nastal, če inavgurira svoj začetek s tako prelepo slavnostjo. Sklene z željo, naj Bog blagoslovi visoka zlatoporočenca ter domači domobranski polk. Nato je daroval sv. mašo presvetli knez in škof ob asistenci; mej sv. mašo igrala je vojaška godba. Ob koncu je molil prevzvišeni za cesarsko hišo in dal blagoslov z Najsvetejšim. Začela se je slovesnost ob 10, končala okoli 11. ure. V vojašnici je komandant polkovnik Schmidt zbranimu regimentu še posebej pojasnil pomen slavnosti. Vojaštvo je bilo opoldne pogoščeno. V nedeljo bo pri sv. Petru slo-

vesna služba božja za vojake v spomin papeževe 25 letnice.

Novo volitve na Goriškem. Za volitve v kmečkih občinah političnega okraja Tolminskega, Sežanskega in Gradišanskega, ki so bile razpisane na dan 20. t. m., treba bode voliti nove volivne može. Prvotne volitve po občinah zadnjeje že drugi teden. Vsakdo lahko vidi, da je treba nemudoma na delo! Treba bo novih trudov, nove požrtvovalnosti. Katoliški narodnjaki na Goriškem, pogumno nevstrašno v boj in zmaga bo Vaša!

Srebrna poroka. Knez Windischgrätzov prihodninski uradnik gosp. Fran Pečoháček je 29. januarja v tistem domačem krogu obhajal 25letnico poroke s svojo sedanjo gospo Marijo Ano rojeno Wachaj. Želimo gospodu, ki je poštenjak skozi in skozi, srečno nadaljevanje in dobro počutje še nešteta leta. Po srebru pridi zlato!

Na Dobrovo dohaja letos vrli »Domo-ljub« v 95 odtisih. Dobro znamenje za tukajšnje pošteno prebivalstvo. Vsa čast mu!

Društvo »Obrtna zveza« za Kranjsko se je prostovoljno razšlo.

Protli laškemu realnemu gimnaziju v Gorici je izrekel obč. svet gradiški, da se ne sklada s tem, da bi bila Gorica za to primeren kraj. Občinski svet gradiški se je izrekel končno, da je pripravljen prispevati za tak gimnazij, ali mora stati v kakem furlanskem kraju.

V Ptuj je umrl dimnikarski mojster g. Franc Bellan.

Brez dela. Predvčerajšnjim se je predstavil policiji v Trstu 23letni Rudolf Kette, mizar iz Postojne, ter je izjavil, da ima velik apetit. Peš je prišel iz Postojne v tem slabem vremenu v Trst, nima ne dela ne jedi. Ko se bo nekoliko najedel, ga najbrže pošljejo nazaj. Še več drugih brezdelnih revežev so večeraj zaprli.

Položaj v Trstu. Predvčerajšnjim je mularija v mestu razbila še štiri svetilke. Aretiranja se nadaljujejo. Aretirali so nekega Josipa Bellingerja iz Gorice radi ponovnih klicev: »Evviva l'anarchia!« Potem je aretiran neki rezervni korporal Dolenc iz Trsta, pristojen v postojnski okraj, radi nevarnega pretenja. Ranjenemu mesarskemu pomočniku Arturju Luzzatto so večeraj odrezali nogo. Položaj brivskega učenca Divjaka je vedno nevarnejši, poštnemu asistentu Fitzku pa se znatno obrača na bolje in mu noge ne bo treba odrezati. Tudi graški in dunajski listi se ostro cenzurirajo. Porotno zasedanje se prične v Trstu dne 7. aprila. Z ozirom na to objavo se nadejajo, da do takrat odpravijo izjemno stanje. Odeek, ki ima v državnem zboru proučiti tržaške dogodke, je imel večeraj prvo meritorno sejo. Znano je, da v državnem zboru laški poslanci niso glasovali za dr. Ellenbognov predlog. »Piccolo« pravi slovesno, da bi bili pač glasovali za odpravo izjemnih naredeb in nagle sodbe, ne pa za odstavljeno grofa Goëssa! Razume se! Iz Gorice se poroča: Črna zastava z rudečima trakovima vrhu droga je razobešana od nedelje dalje v Židovski ulici na hiši, kjer ima sedež soc. društvo.

Nesreča v Nabrežini, o kateri smo sporočili večeraj, se je zgodila tako. Franc Kovačič iz Ruta na Goriškem in Jožef Lavrič iz Šempetra pri Gorici sta basala dinamit v mino. Bilo je deset paketov dinamita, 25 kg. Paketi so se prehitro vneli. Ko so zagledali delavci dim, so zavpili, a je bilo že prepozno. Dinamit se je razletel in zasul Kovačič in Lavriča z razstreljenim kame-njem. Bila sta hipoma mrtva. Izkopali so ju izpod kamenja in prenesli na pokopališče. Pokopana bosta na stroške podjetnikov Facanoni, Golimbasti in Piani.

Velik mlin v Trstu. Delničarji tržaške luščilnice riža so sklenili sezidati v Trstu velik mlin. Ta mlin bi bil zvezan z luščilnico samo ter bo od le-te dobival jeden del moči. Za sedaj bi mletl 300 do 400 kvintalov moke na dan, kolikor zadošča za tržaško tržišče, pozneje pa tudi več. Troški so proračunjeni na 600.000 kron.

Društvo krčmarjev se 25. februarja ustanovi v Gorici.

Odpeljal je cigan Mihajlovič mladoletno osebo. Ljubljansko dež. sodišče ga zasleduje.

Catalogus clerici ljubljanske škofije za l. 1902 izkazuje 590.356 katoličanov. Med te so šteti seveda tudi tisti, ki hodijo v tujino in niso bili doma šteti ob ljudskem štetju. Vsa škofija je razdeljena v pet arhidiaconij, 21 dekanij in 291 župnij. Duhovnikov je 665. V dušnem pastirstvu jih je 444, druge službe jih opravlja 40, upokojenih je 50; iz drugih škofij živi v ljubljanski škofiji 15 duhovnikov, redovnih mašnikov je 83. Usmiljenih bratov šteje naša škofija 15, ursulink 143, karmeličank 16, usmiljenk 228, šolskih sester 42, križark 6, frančiškank 7. — Duhovnikov je umrlo 16 od 1. jan. 1901 do 5. jan. 1902. — Cerkva je 1828 in sicer 318 duhovniških, 8 samostanskih in 1003 podružnic. Kapelic se nahaja v ljubljanski škofiji 207.

V koperski kaznilnici je razpisano mesto stražnika z letno plačo 800 kron. Na to mesto imajo pravico dosluženi vojaki.

Drevo je ubilo dne 14. t. m. nekega J. Flejnika, ko je v gozdu blizu Bojancev, občina Adlešiči, sekal drva. Padlo je nanj drevo, ki ga je že prejšnji dan skoro do dobra podrl Iv. Vrhnič iz Bojancev, a ga ni odstranil. Pravijo, da se bo ta vesled tega moral zagovarjati pred sodiščem.

Samomar v kamnolomu. V Št. Lenartu v labudski dolini se je v kamnolomu ustrelil delavec Tačl. Uzrok: žganje.

Služba učitelja je razpisana do 20. marca na štirirazrednici v Senožečah.

Zdravje v Ljubljani. Od 9. do 15. febr. t. l. je bilo 27 novorojenih, 2 mrtvorojena, 35 jih je umrlo, med njimi 1 za tifuzom, 1 za dušljivim kašljem, 1 za vrtico, 7 za jetiko, 6 za vnetjem sopilnih organov, 1 vesled nezgode, 18 za različnimi boleznimi; med njimi je 9 tujecev, 17 iz zavodov; za infekcijskimi boleznimi so oboleli, in sicer: 3 za škrlatico, 2 za tifuzom, 1 za oslovskim kašljem, 1 za vrtico.

Dobavni raspisi. Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani je došlo naznani, da je ravnateljstvo inženirskega arsenala v Cupriji (Srbija) razpisalo na dan 24. februarja t. l. ustno dražbo za dobavo raznih tramov in podbojev iz jesenovega, jelovega in bukovega lesa in dr. Dobavni pogoji so pri navedenem ravnateljstvu na ogled. Prepis dobavnega raspisa, iz katerega je razvidno, koliko in kakšne predmete je dobaviti, je na upogled v pisarni trgovske in obrtniške zbornice. — C. in kr. intendenca 3. kora naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da namerava vojaško oskrbnitvo večje množine rži in ovsu po trgovskih običajih nakupiti. Ponudbe je vložiti do 20. februarja. Natančnejši pogoji so razvidni iz zvezka, ki je pri korni intendanci v Graduu na upogled. Prepis dobavnega raspisa je pri trgovski in obrtniški zbornici na razpolago. — Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani se naznanja, da je avtonomno monopolno oskrbnitvo v Belemgradu razpisalo na dan 28. februarja t. l. ponudbeno dražbo za preskrbitev potrebščin tamošnje tobačne tovarne za leto 1902. Med predmeti, katere je dobaviti, so tudi sledeči: večje množine raznega papirja, kartonaže, špecerijsko blago, jelovih desk in lat; željeze, ploščevine, drat in drugo. Vzorec in pogoji so v ekonomatu tobačne tovarne na ogled. Varščina znaša za tamošnje državljanke 10 odstotkov, za tujce 20 odstotkov. Prepis ponudbenega raspisa je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice na razpolago.

Važno za eksportne tvrdke. Interesentje, ki hočejo z rusko Azijo, in sicer z mesti Irkutsk, Blagoveščensk, Cita, Krasnojarsk in Vrhni-Udinsk, dalje z mestom Tomsk in zahodno Sibirijo, kakor tudi z Moskvo stopiti in kupčijske zveze, dobe o tamošnjih tržnih razmerah in o tamošnjih tvrdkah pojasnila v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani.

Roparski morilec Kneissel ni pomiloščen, kakor se poroča iz Augsburga. Obesili so ga danes ob 7. uri zjutraj.

Najnovejše od raznih strani. Egiptovski stavbinske spomenike bodo razsvetlili z električno lučjo. — Mis Elen Stone ni še oproščena, kakor se poroča iz Carigrada. — Hilnerjevo izjavo, s katero je naznanil nekega svojega sokrivca, preiskuje praško drž. nadpravdnitvo. — Znamenita izjava. Poslanci obeh fuzijoniranih hrvaških opozicij

skih strank so izjavili, da ne sprejmo nobenega poziva k dvojuju. — 12.000 stotov sladkorja v vodi. V Magdeburški luki se je potopila ladija z 12.000 stotov sladkorja. — V strahu, da mora k vojakom, se je zgrudil kmečki fant v Nytra Bajanu I. Kuhan. Zadel ga je kap. — Velike povodnji na Laškem. Iz Rovigo se poroča: V Villa d' Adige se je vesled povodnji zrušilo 14 hiš, 17 hiš je v resni nevarnosti, da se podoero. — Car za spomenik cesarice Elizabete, katerega bodo postavili na Dunaju, je daroval 24.000 K.

Zažgala možovo brado. V Hazeltonu je Mike Rosniku njegova žena zažgala kosmato brado, ker se ji je, kakor pravi, zdela pregrda. Posledica tega je, da bo Rosnik vesled hudih opeklin težko okreval, in tudi če se mu to še posreči ne bo imel nikdar več jednega ušesa in očesa. Žena je storila svoj neumni čin, ko je mož spal na postelji.

Društva.

(Društvo zdravnikov na Kranjskem.) Dne 22. febr. t. l. ob 1/8. uri zvečer vrši se v klubovi sobi pri Fantiniju izvanredni občni zbor. Dnevni red: 1. Naznanila predsedništva. 2. Referat o zavarovanju v prid vdov in sirot zdravnikov (dr. Schuster). 3. Referat o letošnji razdelitvi podpor iz dr. Löschner-Maderjeve ustanove (dr. Kopriva). 4. Slučajnosti.

(Slov. del. pevskega društva »Slavec«) redni občni zbor vrši se bode letos v nedeljo, dne 9. marca v društvenih prostorih v »Narodnem domu« ob 2. uri popoldne s sledečim vspeedom: Pozdrav predsednika, poročilo tajnikovo, poročilo blagajnikovo, poročilo revizorjev, volitev odbora, volitev revizorjev, raznoterosti. Vsi p. n. člani vabijo se k polnoštevilni udeležbi.

(Redni občni zbor kluba slovenskih biciklistov »Ljubljana«) bo v soboto, dne 22. t. m. ob 8. uri zvečer v »Narodnem domu«. Ker so na dnevnem redu prav važne točke, se uljudno prosi mnogobrojne udeležbe.

(Odbor godbe prostovoljnega gasilnega društva v Kranju) se vsem častitim podpornikom in prijateljem godbe najtopleje zahvaljuje za mnogobrojni obisk in preplačila veselice prostovoljnega gasilnega društva v Kranju, katere čisti dohodek je bil namenjen godbeni blagajni; ravno tako se zahvaljuje vsem dose-danjim in mnogostevilno novo pristopivšim častitim podpornikom za blagohotno podpiranje in naklenjenost godbi.

(Bralno in pevsko društvo »Maribor«) priredi svoj IX. izvanredni občni zbor dne 2. marca t. l. zvečer ob osmi uri v restavraciji »Narodnega doma«. Dnevni red: Posvetovanje glede razdruženja društva.

(Mestna hranilnica v Novem mestu.) V mesecu januarju 1902 je 344 strank vložilo 66511 K 20 h, 232 strank je vzdignilo 85304 K 67 h, torej manj vložilo 18793 K 47 h, 11 strankam se je izplačalo posojil 12300 K. Stanje vlog 1.843.399 K 78 h. Denarni promet 338.903 K 77 h.

Pogozdovanje Krasa v vojvodini Kranjski

vršilo se je lansko leto v veliko večjem obsegu kakor prejšnja leta. Dne 20. sušča minulega leta pričela je pogozdovalna komisija pod vodstvom velezaslužnega in posebno za kraško pogozdovanje zelo vnetega gospoda c. kr. gozdnega nadsvetnika in deželno gozdnega nadzornika Golla na 11 krajih svoje delovanje. Ti kraji leže v političnem okraju Postojnskem in sicer v davčnih občinah Selce, Trnovo, Trnje, Razdrto, Senožeče, Laže, Stara Sušica, Volče, Knežak, Gabrče, Famlje, Britol in Sembije.

Skupna površina popolnoma opustošene hrvaškega sveta, katere se je lansko leto na novo umetno pogozdila, znaša 208-32 hektarov. Poleg teh novih nasadov popravile so se tudi že obstoječe nasadbe iz prejšnjih let, katere so vesled požodb, povzročnih po škodljivih mrčesih in velike suše popravila potrebne bile, v obsegu 44-52 ha.

Za izvršitev teh nasadov porabilo se je 2.158.000 črnega bora, 23.000 jelk in 25.000 mecesna v vrednosti 6296 K, katere sadike so bile pogozdovalni komisiji iz državnega gozdnega vrta v Gradišči pri Ljubljani brezplačno podeljene. Prevažanje sadik iz južnega kolodvora v Ljubljani na različne železniške postaje na Krasu preskrbelo je društvo južne železnice brezplačno.

Skupni stroški za nove nasadbe in popraviljanje oziroma posajenje vže obstoječih nasadb znašali so lansko leto 29.403 K 20 h.

Pri izvršitvi pogozdovanja v lanskem letu rabilo se je 2197 delavcev, katerim se je skupno 14.205 1/2 dnin izplačalo. Dnina delavcev znašala je od 60 h do 2 K 40 h. Vesled neugodnih vremenskih razmer so se lansko spomlad dela sicer zelo za-

vlekla, vendar bila so taista do 20. maja končana.

Skupna površina sveta, ki se je od 1. 1876 do vstetega 1901 na državne in dež. stroške in s prispevki južne železnice umetno pogozdil, znaša 1895-89 ha, to je 3294 35 oralov. za katero pogozdovanje se je 29.056.630 komadov gozdnih sadik različnih vrst porabilo.

Razun omenjenega pogozdovanja napravila se je v obrambo prestopka v bližini nasadb pasče se živine okrog pogozdenih delov v Slavini, Osojnici, Serčiji in Šembiji ograja obstoječa iz suhega zidu in dratnega plota v dolžini 3242 m, ter popravil že obstoječi zid, ki je bil o priliki vojaških vaj porušen. Za to delo izplačalo se je 1682 K 63 h.

Prvi nasadi, kateri so se leta 1876 do 1885 napravili, kažejo nam sedaj 6-10 metrov visok zelo gosto zarasten borov gozd, pod katerim so se tla, katera so pred nasadbo kazala samo svoja gola kamenita rebra, popolnoma z ognjeno zemljo 15 in tudi več cm. na debelo pokrila.

Vsled zboljšanja tal so se pričele starejšje nasadbe že pred 6. leti čistiti, ter se to čiščenje vsako leto nadaljuje. Tudi lansko leto nadaljevalo se je čiščenje v nasadbi »Stražico« v davčni občini Trnovo in v nasadbi »Osojnica« v davčni občini Kal, katere očiščene nasadbe bodo se v prihodnji spomladi z žlahtnejšimi vrsti gozdnih sadik posadile.

Les, kateri se je pri čiščenju nasadov posekal, izročila je pogozdovalna komisija dotičnim opravičenim posestnikom v svojevoljno porabo. Posestniki skupnih zemljišč porabili so ta drva za napravo apna, posamezni posestniki pa za domačo kurjavo.

Travo žeti po nasadbah dovolila je pogozdovalna komisija vsem kraškimi posestnikom, ki so za to prosili. Naželo se je tekom lanskega leta v nasadbah več tisoč centov trave, ki se rabi deloma za krmo, deloma pa za steljo, kar je Kraševcem posebno letos, ko krme manjka, v veliko korist.

Tudi za prostovoljno izvršitev dobro uspevajočih nasadov podelila je pogozdovalna komisija v pretečenem letu nekaterim posestnikom podpor oziroma nagrad v znesku 250 K.

Ozira se toraj na veliko in neprecenljivo korist, katero se kraškimi prebivalcem s pogozdovanjem njih popolnoma opustošene sveta nudi, svetovati mora se vsem posestnikom takega sveta, da pogozdovanje po njih moči s tem podpirajo, da za velevažno in v obče jako koristno pogozdovanje prostovoljno svoj nerodovitni svet pogozdovni komisiji v pogozditev odstopijo oziroma prepustijo, saj taisti ostane kakor slej tako tudi za naprej njih lastnina in bode njim oziroma naslednikom sčasoma v veliko večjo korist, kakor sedaj. A. A.

Nemiri na Španskem.

Boji stavkujočih z vojaštvom se nadaljujejo. Stavkujoči ropajo v Barcelono došlo blago, predno pride isto na carinski urad. Stavkujoči so umorili tri delavce, ki so hoteli zopet pričeti z delom, in nekega pekovskega mojstra, ki je povišal cene kruha. Nedostatek živil je v premožnejših krogih strašen. Stavkujoči preprečujejo pobiranje živine v klavnica. V Barcelono so došle nove vojaške čete. Dognano je, da nemire vodijo anarhisti. Trgovina in obrt popolnoma mirujeta.

»Agencia Fabra« javlja iz Barcelone od včeraj: Ob 8. uri zvečer je bilo čuti na ulicah neprestano streljanje iz pušk. En orožnik je bil ubit, en poročnik ranjen. Položaj se je poslabšal. Bilo je polno spopadov mej štrajkovci od jedne in orožniki od druge strani. Padlo je mnogo strelov in je bilo več oseb ranjenih. Pekarne so oplenili; stavci so žugali delajočim tovarišem s smrtjo in tiskarnam s porušenjem. Izhajanje listov je zaustavljeno do upostavljenja miru. Občinstvo, ki je bilo na balkonu gledališča Sta. Madona, je napadlo konjico, čete so streljale in je bilo nekoliko oseb ranjenih.

Vojski so udri v vrata, da retirirajo napadalec, ki so bili oboroženi s samokresi. Tovarne kavčuka so zaprte, kar smatrajo štrajkovci za velik triumf. Anarhista Bonafulla so odvedli v zapor.

Iz Madrida se poroča: Vse stranke parlamentarne opozicije so se zjedini v izjavo, da je sedanja liberalna vlada nesposobna za rešenje konflikta ter da jo je nadomestiti z drugim kabinetom. Cuje se, da hoče poslanec Romero danes v zbornici izzvati debato o tem. Računa se z možnostjo, da vlada skliče rezerve. »Correspondancia« javlja, da je odposlanje čet od strani vlade v zvezi z bojaznijo pred karlističkim gibanjem.

Španski zbornici bodete danes baje nagloma zaključili zasedanje. Kraljica regentinja je imela pogovor z vojnim ministrom Weylerjem. Vojaške čete v Madridu so pripravljene za vsak slučaj.

V Barceloni so ustaši napravili barikade in s streljali na vojske. V Kataloniji so naskočili uporniki samostane, kapucini so zbežali iz mesta.

V madridski zbornici so prišli v razgovor ti nemiri. Republikanec Leroux je ostro napadal vlado, da napačno postopa. Vojski streljajo na ljudstvo ter ranijo nedolžne ljudi; onim, ki so vsega krivi, se pa nič ne zgodi. Leroux ceni število stavkujočih na 50.000. Notranji minister Gonzalez brani vlado. Ministerski predsednik Sagasta pa pravi: »Sedanja španska vlada je ukrotila že 600 stavk, izmed katerih je bilo 170 jako resnih, in bo tudi v tem slučaju nastopila z največjo odločnostjo.« Pravosodni minister Tavera odgovarja na neko interpelacijo sledeče: »V Barceloni po zadnjem poročilu je položaj precej neizpremenjen. Tramvaji še ne vozijo, delo po tovarnah počiva. V Manresi in Sabadelu je red, a delavci nečejo priti na delo. Vlada ne ve povedati, kdaj se povrnejo normalne razmere.«

V Barceloni so včeraj dopoldne zopet streljali. Umorjen je en orožnik in en vojak. V Madridu je ta novica jako prestrašila, zlasti ker se je ob istem času poročalo o bojih v Bassaloni in Porta Nueva. V Madridu je prepovedano prodajati časopise na cesti. »Rdeči križ« je dobil povelje, da mora vse ljudi in naprave imeti pripravljene. Boje se, da ne začno stavkati še v Saragossi, in da se stavka potem ne razširi po celi Španiji.

Barcelona, 21. febr. Stavkujoči napadajo v Francijo vozeče vlake s kamenjem. V mestu krožijo lepaki, ki prete prebivalstvu z najskrajnejimi represalijami ter izjavljajo, da se na ogenj iz Mauserjevih pušk odgovori z bombami in dinamitom. Policija zasleduje anarhiste.

Barcelona, 21. febr. Boji mej vstahi in vojaštvom se po cestah nadaljujejo. Mnogi se ne plaši niti topov.

Madrid, 21. febr. Položaj postaja vedno opasnejši. Nemiri se širijo iz Katalonije tudi v Aragonijo in Valencijo. Obsedno stanje je proglašeno nad provincami Saragossa, Valencija in Katalonija.

Madrid, 21. febr. Ministerska kriza se pojavi takoj, ko bo podpisan dekret glede izjemnega stanja za celo Španijo. Vojni minister Weyler se je posvetoval v tej zadevi s kraljico in vojaškimi oblastmi. Vojaške posadke so dobile nalog, naj se preskrbe s streljivom in pripravijo na odhod. — Rdeči križ je dobil nalog, naj bo pripravljen z vsemi svojimi materialijami.

Boji v Kijevu.

Anarhisti povsod poskušajo svojo politiko »dejanja«. Iz Kijeva se poroča o krvavih demonstracijah revolucionarne smeri. Vojaštvo je baje streljalo v množico. »Slowo polskie« poroča o brezštevilnih aretacijah. Rusinski list »Dilo« poroča, da so dijaki pri demonstraciji nosili rudeče zastave z napisi: »Proč z absolutizmom! Živela prostost!« Peli so revolucionarne pesmi. Množica je metala kamenje. Kri je tekla. Tudi mnogo žensk je ranjenih. Dijaki so se vozili zvečer po mestu in kričali: »Proč Romanov!«

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj, 21. febr. (C. B.) Danes dopoldne ob 11. uri se je vršila v dvorni župni cerkvi zlata poroka nadvojvode Rainerja. Prisoten je bil cesar z vsemi nadvojvodi in nadvojvodinjami, skupni, avstrijski in ogrski ministri ter številni drugi dostojanstveniki. Cerkevne obrede je izvršil kardinal Gruscha.

Dunaj, 21. febr. V včerajšnji seji državnega zbora je interpeliral poslanec Žičkar, ako so se res ponovile trgovske pogodbe in ako se je vinska klavzula z Italijo ponovila brez nove trgovske pogodbe, poslanec Spinčić je danes o zadevi samolaškega razglaševanja izjemnega stanja in nagle sodbe v Trstu, ker s tem o vladnih naredbah slovenskega ljudstva niso poučili. Zbornica nadaljuje proračunsko razpravo. Govoril je Holanski, socialni demokrat Hanich, Schneider. Romanozuk se je pritoževal o zatiranju rusinskega naroda v Galiciji.

Dunaj, 21. febr. Pododsek o davku na vožne listke je sprejel § 1. vladne predloge in je odklonil predlog posl. Doberniga o upeljavi progresive.

Dunaj, 21. febr. Danes je prišla v državno zbornico deputacija društva čeških časnikarjev, ki je zahtevala od poslanca Rataja pojasnila o njegovem izreku, da je nekaj čeških listov podkupljenih od vlade.

Dunaj, 21. febr. Nove volitve za deželne zbere, katerim doba poteče leta 1902, se bodo vršile meseca avgusta.

Rim, 21. febr. Povodom 25letnega jubileja je sprejel včeraj papež rimski odbor, ki je izročil jubilarntu spominske svetinje za romarje. Pozneje je bila pri papežu deputacija iz Lombardije, ki mu je izročila zlato spominsko svetinjo.

Bruselj, 21. febr. Vlada izjavlja, da je mednarodna sladkorna pogodba na podlagi angleških predlogov gotova stvar. Vse vlade razven avstro-ogrsko so že pritrile. Pričakuje se, da avstro-ogrsko vlada pritrudi jutri.

London, 21. febr. Kitchener javlja iz Pretorije: General Hamilton se je 18. t. m. na potu v Nigl pri Klippau zapletel v boj z Buri, ki so del njegove konjice obkolili in zajeli. Teško ranjena sta dva angleška častnika, dva moža ubita, 20 ranjenih, 46 mož so pa Buri ujeli in jih pozneje osvobodili.

Umrli so:

20. februarja. Uršula Košir, krojača, žena, 32 let, Hilserjeve ulice 2, plućnica.

V vojaški bolnišnici:

19. februarja. Matija Kunaver, topničar, 21 let, miliar tuberculosis.

Dunajska borza

dné 21. februarja.

Skupni državni dolg v notah	101-50
Skupni državni dolg v srebru	101-35
Avstrijska zlata renta 4%	120-85
Avstrijska krona renta 4%	98-70
Ogerska zlata renta 4%	120-05
Ogerska krona renta 4%	97-—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1633-—
Kreditne delnice, 160 gld.	690-50
London vista	240-—
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	117-27 1/2
20 mark	23-43
20 frankov (napoleonidor)	19-06
Italijanski bankovci	93-17 1/2
C. kr. cekini	11-32

Zitne cene

dné 20. februarja 1902.

(Termin.)

Na dunajski borzi:

Za 50 kilogramov.

Pšenica za pomlad	K 9-62 do 9-63
" " maj	9-67 do 9-68
Rž za pomlad	7-92 do 7-93
" " jesen	— " —
Koruzna za maj-junij	5-67 do 5-68
Oves za pomlad	7-92 do 7-93
" " oktober	— " —

Na budimpeštanski borzi:

Pšenica za april	K 9-44 do 9-45
" " oktober	8-39 do 8-40
Rž za april	8-77 do 8-78
" " oktober	6-96 do 6-98
Oves za april	7-64 do 7-65
" " oktober	6-30 do 6-32
Koruzna za maj	5-35 do 5-36
" " julij	5-47 do 5-50

(Efektiv.)

Dunajski trg.

Pšenica banaška	K 9-55 do 10-30
" južne žel.	9-85 do 10-55
Rž	8-10 do 8-20
Ječmen	7-20 do 8-60
" ob Tisi	6-85 do 7-75
Koruzna ogerska, stara	5-65 do 5-70
" nova	5-60 do 5-65
Cinkvant	6-50 do 7-00
" stara	6-20 do 6-60
" nova	8-00 do 8-20
Oves srednji	8-00 do 8-20
Fizol	7-75 do 10-75

Meteorološko poročilo.

Višina nad morjem 306 2 m, srednji kračni tlak 736-0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiusu	Velikost vetra	Nebo	Padavina v 24 urah
20 9 zveč.	740 1	2 7	sl. szah.	oblač.	
21 7. jut.	740 0	2 0	sr. szvh.	megla	0 0
21 2. popol.	741 2	3 4	sl. jvzh.	oblač.	

Srednja včerajšnja temperatura 3-0°, normale: 0 3°

Št. 4531.

Prodajalnica v najem.

V mestni hiši št 18 v Sv. Florijana ulicah v Ljubljani je v pritličji ležeča prodajalna, pripravna tudi za gostilno, s zraven ležečim stanovanjem takoj ali pa od 1. maja letos oddati v najem.

Natančneje pogoje je zvedeti pri mestnem ekonomatu na magistratu v navadnih uradnih urah.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,

dné 11. februarja 1902.

Zahvala. 227 1-1

Za izraze sočutja povodom težke izgube nepozabne nam matere, gospe

Fanny Ložar

odvetnika vdove

izrekamo vsem blagim prijateljem in znancem najpristranejšo zahvalo.

Žalujejoče

Marija, Anka in Olga.

Vipava, dné 20. februarja 1902.

VABILO

na

OBČNI ZBOR

Prve kranjske mizarske zadruga v Šent-Vidu nad Ljubljano,

kateri se bode vršil

v nedeljo dné 2. marca 1902

ob 1/4. uri popoldne

v pisarni lastnega posloplja.

Dnevni red:

1. Nagovor načelnika
2. Poročilo blagajnika o računih.
3. Poročilo nadziralnega odbora o bilanci.
4. Volitev odbora.
5. Razni predlogi in nasveti.

V Št. Vidu, dné 20. febr. 1902.

229 1-1

Načelstvo.

Najboljše čistilno sredstvo

je svetovno znani Globus čistilni izvleček za vse kovine, kakor zlato, srebro, medenino, baker, kuhinsko opravo itd. — Vseobčna čistilna pasta za zrcala in okna. Dobva se pri tvrdki BRATA EBERL v Ljubljani, Franciškanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 227 6 12-7

Dyonadstropna hiša

v Kranju na Glavnem trgu je na prodaj.

Tudi se dasta v najem na Glavnem trgu

dva pritlična prostora,

prilagodna za prodajalnico ali delavnico, ter

eno skladišče in pristava

tik mesta ob državni cesti, pripravna za vsakovrstno trgovino. Ta pristava se tudi prodá.

Natančneje pojasnila daje lastnik v Kranju, Glavni trg št. 120. 2 8 2-2

Na prodaj sta

2 križeva pota

oba po 95 cm. visoka, po gld. 65—jeden

pri 189 12-4

FR. TOMAN-u,

podobarju in poslatarju v Ljubljani, Valvarzov trg št. 1.

zaloge umetnih cvetlic

za cerkvene šopke in venčkov

skupno za 500 K ali na drobno za svojo ceno. 203 3-3

Marija Mikota,

Ljubljana, Pred škofijo št. 21.

Prodajalnica v najem.

212 3-2